

مدیرکل منابع طبیعی استان کرمان با اشاره به طرح «کودکان، دوستان طبیعت» مطرح کرد:

توانسته‌ایم همیاران طبیعت دلسوزی را آموزش دهیم

اثرگذاری آموزش به کودکان به خانواده‌ها و جامعه خواهد رسید

از آنجایی که مدرسه یکی از اولین مکان‌هایی است که کودک وارد جامعه می‌شود و بیشترین اثر رفتاری و تربیتی را نیز از آن می‌پذیرد، لذا برنامه آموزش دانش‌آموزان و کودکان در دستور کار این اداره کل قرار دارد تا ضمن آموزش مستقیم موضوعات منابع طبیعی به دانش‌آموزان بتوانیم ساختاری برای توسعه فرهنگ منابع طبیعی در خانواده‌ها و جامعه نیز ایجاد کنیم زیرا کودکان در این طرح با روش آموزش تعاملی مطالب را فرا می‌گیرند که ماندگاری و اثر بخشی بیشتری دارد و در نهایت به ترویج و توسعه فرهنگ ایجاد شده نیز کمک خواهد کرد. در این طرح دانش‌آموزان رفتار صحیح با طبیعت را فرا گرفته، با مربی خود تمرین می‌کنند و آن را در خانواده و اطرافیان نیز رواج می‌دهند پس مدیریت صحیح یک طرح آموزشی چارچوب اهداف تعیین شده ما را به سمت صیانت از انفال و حراست از عرصه‌های منابع طبیعی و از همه مهم‌تر دانش بهره‌برداری اصولی از آن پیش خواهد برد.

■ آینده این طرح را چگونه می‌بینید؟

در هر زمینه‌ای موفقیت شرط بقا خواهد بود. اینکه در سال‌های تحصیلی گذشته این طرح به خوبی نقش خود را در کنار سایر فعالیت‌های آموزشی و ترویجی ما در اداره کل منابع طبیعی و آب‌خیزداری استان کرمان ایفا کرده قطعاً باعث استمرار آن تا زمانی خواهد شد که بتواند به اهداف تعیین شده در چارچوب مقرر از سوی اداره آموزش و پرورش استان پیش برود. اهداف کاری ما در زمینه آموزش، ترویج و مشارکت‌های مردمی مبتنی بر اثربخشی و دستیابی به نتایج عملی در عرصه‌هاست؛ در حال حاضر آمارها نشان‌دهنده کاهش حوادث و صدمات ناشی از ناآگاهی‌هاست و این یعنی طرح به خوبی در حال اجراست و ما نیز همانند گذشته به اولویت فرهنگ‌سازی و آموزش که لازمه پیشگیری از جرایم، خسارت‌ها و حوادث حوزه منابع طبیعی است باور داریم و امیدواریم روزی را شاهد باشیم که هیچ عرصه طبیعی را به‌دلایلی که گفته شد از دست ندهیم و در عوض، با مشارکت حداکثری به سمت توسعه و احیای جنگل‌ها و مراتع پیش برویم که این نسل در حال پرورش می‌تواند این امر را محقق سازد.

احیای منابع طبیعی خواهد بود.

■ چه انتظاراتی از این طرح دارید؟

اگر بخواهم پاسخ کوتاهی به این پرسش بدهم باید بگویم رسیدن به جایی که دیگر کسی از روی ناآگاهی به منابع طبیعی آسیب نزند و شاهد مشارکت حداکثری اقشار گوناگون در حفظ، احیاء و توسعه منابع طبیعی باشیم. اما اگر صرفاً به بخش آموزش کودکان و دانش‌آموزان نگاه کنیم یک نکته مهم را یادآوری می‌کنم؛ این که اگر در زمینه آموزش کودکان و دانش‌آموزان به درستی و با پیوستگی کار کنیم تمام مواردی که در جمله بالا اشاره شد محقق می‌شود چرا که اثرگذاری آموزش‌ها صرفاً به یک فرد ختم نمی‌شود و فرهنگ ایجاد شده به خانواده و جامعه هم خواهد رسید. بنابراین، انتظار مجموعه اداره کل منابع طبیعی و آب‌خیزداری استان کرمان از اجرای این طرح و اعتقاد به استمرار آن به همین موضوع برمی‌گردد که ما برای رسیدن به یک فرهنگ پایدار و همگانی در جامعه باید از سنین پایین شروع کنیم. در کوتاه‌مدت انتظار داریم مطالب و مباحث تعیین شده در چارچوب روش‌ها و اصولی که در شرح خدمات طرح نیز آمده به درستی به دانش‌آموز منتقل شود و در درازمدت و به‌طور عملی ببینیم که به‌طور مثال در مناطقی که مدارس آن تحت پوشش طرح هستند حریق انسان‌ساز کم‌تری داشته‌ایم، قطع و بوته‌کشی کمتر رخ داده و فرایند توسعه و احیاء در منابع طبیعی آن مناطق شتاب بیشتری به‌خود گرفته است. البته گزارش‌های دوره‌ای که همکاران به بنده داده‌اند حاکی از این است که این مهم رخ داده و همین موجب دلگرمی ما برای ادامه طرح در سال آتی بوده است. امیدواریم دانش‌آموزان تحت پوشش طرح که از نظر ما پس از آموزش‌ها همیار طبیعت می‌شوند خود به‌عنوان یک سفیر دانش‌آموزی به توسعه آموزش‌ها و اشاعه این فرهنگ کمک کنند و آموزش‌ها به مدرسه و کلاس درس ختم نشود بلکه بایستی این آموزش‌ها به خانواده‌ها و بستر جامعه در قالب رفتار صحیح با طبیعت خود را نشان دهد.

■ دلایل اجرای طرح آموزشی و ترویجی کودکان، دوستان طبیعت توسط اداره کل منابع طبیعی استان چیست؟

در فعالیت‌های فرهنگی و حتی اجرای طرح‌های فنی مانند طرح مردمی کاشت یک میلیارد درخت (طی چهار سال) نیز به‌خوبی استفاده کنیم.

■ طرح آموزشی کودکان، دوستان طبیعت با حمایت اداره کل منابع طبیعی و آب‌خیزداری و همراهی آموزش و پرورش استان کرمان به دوره هجدهم اجرای خود رسیده است. لطفاً بفرمایید از نظر شما این طرح چه نقاط قوتی دارد؟

طرح آموزشی کودکان، دوستان طبیعت از چند جنبه موفقیت‌های خوبی را به‌دست آورده و همین دستاوردها نشان‌دهنده وجود نقاط قوت در طرح است. در این طرح تعامل خوب یک نهاد مردمی یا سمن تخصصی با بدنه کارشناسی و اداره تخصصی آموزش و ترویج در اداره کل منابع طبیعی باعث

» **کودکان در این طرح با روش آموزش تعاملی مطالب را فرا می‌گیرند که ماندگاری و اثر بخشی بیشتری دارد و در نهایت به ترویج و توسعه فرهنگ ایجاد شده نیز کمک خواهد کرد**

شده ارتباطی موثر برای فعالیت در این حوزه ایجاد شود. داشتن بدنه مردمی و بهره‌گیری از افراد دوستدار طبیعت و تعامل با افراد متخصص در فرایند اجرایی این طرح و همچنین به‌روز بودن دانش‌ها و روش‌های اجرایی برای انتقال مباحث به دانش‌آموزان نیز از نقاط قوت این طرح هستند. کار با قشر کودک و نوجوان تخصص و عشقی بی‌کمران می‌خواهد که هر دو در این طرح در کنار هم جمع شده است. پس اساساً خود طرح یک نقطه قوت بالقوه و بالفعل دارد و تا زمانی که عشق به طبیعت، تعهد به کار و احساس مسئولیت در قبال ترویج فرهنگ منابع طبیعی وجود داشته باشد می‌تواند همچون ۱۷ سال گذشته به اهداف خود دست پیدا کند و نتایج آن نیز حفظ و

گروه جامعه - نقش آموزش به کودکان و دانش‌آموزان در زمینه حفاظت از منابع طبیعی و محیط‌زیست به‌عنوان سرآغازی برای پرورش افرادی آگاه و مسئول در جامعه بسیار حیاتی است.

این آموزش‌ها با آگاهی دادن به کودکان در خصوص اهمیت و ارزش‌های طبیعت، علاوه بر ایجاد انگیزه در افراد برای مشارکت در حل مشکلات و کاهش آسیب و تخریب‌های طبیعت می‌تواند منجر به این شود که این کودکان در مسئولیت‌های آینده تصمیمات بهتری در ارتباط با منابع طبیعی و طبیعت‌پیرامون خود بگیرند.

با توجه به این اهمیت، ۱۷ سال است که طرح «کودکان، دوستان طبیعت» توسط اداره کل منابع طبیعی و آب‌خیزداری استان به‌عنوان برنامه‌ریز و مجری طرح، جمعیت دوستداران زمین سبز به‌عنوان مشاور و عامل اجرایی طرح و اداره کل آموزش و پرورش به‌عنوان همراه، حامی و ایجادکننده زیرساخت در مدارس تحت پوشش اجرا شده است.

در آستانه هجدهمین سال اجرای این طرح با مهندس علیرضا ابوالحسنی - مدیرکل منابع طبیعی و آب‌خیزداری استان کرمان گفت‌وگویی انجام شد که در ادامه می‌خوانید.

■ لطفاً در ابتدا درباره اهمیت و نقش آموزش در دوران کودکی در حفاظت از منابع طبیعی و محیط زیست بگویید.

به دلیل گستردگی و پهناور بودن عرصه‌های منابع طبیعی امکان حفاظت فیزیکی از آن دشوار و زمان‌بر است. متأسفانه عمده تخریب‌ها و آسیب‌های وارده به عرصه‌های جنگلی و مرتعی دارای عاملی انسانی بوده و در زمان مقابله و یا مواجهه با این افراد عمدتاً دلیل اقدام خود را ناآگاهی و نداشتن دانش کافی بیان می‌کنند که این موضوع در بخش‌های مختلف شامل بهره‌برداری غیراصولی که باعث تخریب گونه‌ها و عرصه می‌شود تا گردشگری طبیعی که از روی سهل‌انگاری یا نداشتن فرهنگ صحیح استفاده از طبیعت باعث آسیب و یا گاهی مواقع بروز حریق در عرصه‌ها می‌شود قابل مشاهده است. به چنین شرایطی تنها راهکار و بهترین روش فرهنگ‌سازی و آموزش تمامی گروه‌ها به‌ویژه آموزش از سنین پایین است. همه ما می‌دانیم که آموزش در سنین کودکی علاوه بر تغییر در رفتار موجب ایجاد یک فرهنگ درست در خانواده و تسری آن به جامعه خواهد شد. بر همین اساس، باور قلبی و عملی ما حمایت از طرح‌های فرهنگی و آموزشی برپایه آموزش صحیح موضوعات منابع طبیعی از سنین کودکی و در چرخه آموزش و پرورش که متولی این امر مهم بوده است. به همین منظور، سعی کرده‌ایم به اقتضای توان مالی و نیروی انسانی موجود از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد در استان برای این قبیل طرح‌ها استفاده کنیم. خوشبختانه مجموعه اداره کل آموزش و پرورش در این سال‌ها در کنار ما ایستاده‌اند که جای قدردانی دارد و توانسته‌ایم همیاران طبیعت دلسوز و دوستدار طبیعت که دغدغه حفظ منابع طبیعی دارند را آموزش داده و از این عزیزان

پیشنهاد معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش استان کرمان؛ طرح «کودکان، دوستان طبیعت» به مدارس کل استان تعمیم داده شود

گروه جامعه - معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش استان کرمان با اشاره به نقش آموزش کودکان در حفاظت از منابع طبیعی و محیط‌زیست گفت: «ما ملزم به تربیت انسان چندبعدی هستیم و در همه زمینه‌ها ابعاد وجودی انسان باید تحول پیدا کند».

طاهره زحمتکش افزود: «براساس سند تحول آموزش و پرورش باید در هر کدام از دروسی که تدریس می‌شود شش ساحت که ابعاد وجودی انسان را شامل می‌شود تقویت شود که یکی از آن‌ها بعد زیستی‌هنری است». وی ادامه داد: «در این بخش توجه کودکان را حتماً باید به سمت محیط زیست و مسائل آن ببریم تا به زمینی که در آن زندگی می‌کنند کمک کنند. از طرفی، برای تقویت فرهنگ عمومی نیز باید کودکان را به سمت اهمیت محیط زیستی که در آن زندگی می‌کنند و پاسداشت و نگهداری آن سوق بدهیم». زحمتکش سپس با اشاره به طرح «کودکان، دوستان طبیعت» و با بیان اینکه بنده از ابتدای اجرای این طرح در مدارس بودم، اظهار کرد: «زمانی مدیر مدرسه بودم و شاهد بودم که این طرح به کمک معلمان ما می‌آید و درسی را که وظیفه معلمان است آموزش می‌دهد». وی تأکید کرد: «این طرح هرگز تناقضی با دروس ما نداشته و وقت اضافی را از دانش‌آموزان نگرفته است بلکه در زنگ هنر دانش‌آموزان، هنر را هدفمند و برنامه‌ریزی کرده است».

معاون آموزش ابتدایی آموزش و پرورش استان کرمان افزود: «من این موضوع را بارها گفته‌ام که مربیان این طرح آنقدر تأثیر و نقش پررنگی داشته‌اند که دانش‌آموزان ما به آن‌ها می‌گفتند مربی درختی و بسیار دوستدار مربیان و آن ساعتی بودند که مباحث این طرح آموزش داده می‌شد چون آموزش‌ها همراه با بازی و بسیار متنوع است». وی ادامه داد: «گاهی برخی مسائل به دلیل حجم بالای کار معلمان و تعدد دروس و حجم زیاد کتاب‌ها ممکن است فراموش شود که با اجرای این طرح احیا می‌شود».

زحمتکش در ادامه، در پاسخ به این پرسش استقامت که عملکرد جمعیت دوستداران زمین سبز که مجری این طرح است را چطور ارزیابی می‌کنید؟ گفت: «عملکرد بسیار عالی بوده است. به خصوص اینکه چند سال در یک مدرسه حضور پیدا می‌کنند و از پایه اول تا سوم را آموزش می‌دهند و این استمرار باعث می‌شود که مقوله اهمیت دادن به محیط‌زیست در شخصیت بچه‌ها نهادینه شود و قطعاً بنده و همکارانم از کار این بزرگواران بسیار راضی هستیم». وی در پاسخ به پرسش دیگری مبنی بر اینکه آیا ایده‌ای یا پیشنهادی دارید که به طرح کودکان، دوستان طبیعت اضافه شود؟ اظهار کرد: «این طرح در تعداد معدودی از شهرستان‌ها و مدارس اجرا می‌شود؛ شاید یک دلیل این باشد که تعداد مربیان این جمعیت که بسیار هم متعهد هستند اندک است». وی افزود: «اگر این امکان ایجاد شود که طرح به کل استان تعمیم داده شود و تعداد بیشتری از دانش‌آموزان تحت پوشش قرار داده شوند قطعاً مفیدتر خواهد بود».

زحمتکش در پایان بیان کرد: «از همکاران خوبم و معلمانی که این زمینه را فراهم می‌کنند تا دانش‌آموزان با این بُعد از ابعاد وجودی‌شان بیشتر آشنایی پیدا کنند و با طبیعت دوستی داشته باشند قدردانی می‌کنم». وی خاطرنشان کرد: «لازمه دوستی‌ها، فراهم کردن زمینه است که معلمان و مدیران محترم به این موضوع کمک می‌کنند».